

ואורה סס לוקט סתלניש על פי רוג, וככד נמלר גס
צפון (מס' פ' יג) ואלהו כל עופרי דורך: ג כדר
סוקדס לך (כליה פ' מ"ג ומ"ט) **שאילן** סרך סוח
צמחיינו עותה פירומ, כגון צלמיין ו"הלויה" ודומיהם.
ליקי חורשים כל וצרבנ סוח מליח סמלוס
וכלו מותה נו:

סאה בшибילן פחות מכאן
ורשין להן אלא מלא האורה וסלו חוצה לו: ג' אחד
ירק ואחד אילין מאכל רואין אותן כאילו הם תאנים אם
לעשות ככר דבילה של ששים מנה באיטלקי חורשין
ת סאה בшибילן פחות מכאן אין חורשין להם אלא
ד' היה אחד עושה ככר דבילה וב' אין עושין¹ או
עושים אחד אינו עורשה² אין חורשין להם אלא לצרכן

שכחאות: 1. "וב' אין עשוין" ליתא בר"ש, ו/orה הערכה הבאה. 2. "אחד איןנו עשוינה" ב'. ו/orה בפירשו למושנה, ונענין גם בחידושי הגרא"א לעיל מ"ב.
לעתם מה שציך **למומיי דMOVOT נקיין**. וטמול **יהידי דCOPY נמיימי קיפל**
[לעיטם] מומר **לקניין**. תנייא בתוספתא (פ"ה). רצון גמליהל וכמי דינו
הלאק פאנס: **ב' בית סאה**. טוח מומץ עעל ממץיס, לשינוי מהי הלאק
מיי מלה ומלהן ומלהם ומילת, כדריחמל נז"כ [נסוף נל יטפל] (ד'
טלינס טועין כדרווכת קומן (מ"ג) דמצער צמלהיטס: מנהה. סיינו מהש
כדרומגע כפ"ק דקדוטין (ד' י'). גבי פרווטה חדד מטהוונס⁷ צהילך
מןש: אין חורשין. כל קביזת קלה, הילג ממה טהילין למוד וטוקה לו
כמו גודל צמלהיטס וצוגר צענניטס. [וזמל]. סל' צנומן זו מיש צלוקען.
[הוותן] הילג עד ספקם: ג' אחד אילין סרך. טהילו עותפה פילות,
טהילן וטהילן צפני עטמו: צורבן. מלג מורה וטוקו קוות לא: ירושלמי (כ'
ועוצות קרבנה. קלי למלוגה, אנטם וטהילן עותפה קרבנה. קלי זימיס, צענוטין
לבנה ופיירומיטן גסין. מ"ר מיל' נר מדח' כל הלילני יעוטין טנא, פלט
שחה בכבר דביבלה. וטמיס להין יעוטין: או שננים גזושין. וטמול להינו
ד' וכו' עד מסעעה, לס כל חדד עותפה כבר דפילה מורהין כל

רושאן מהר"י בן מלכי אדק

ממטרע י', אין חורשין להן אלא צורכן. ג' אחד אילן ספרך. שאינו עושה פירות ואחד אילן מאכל. הנטוועין ג', לבית סאה. רואים אותו כאילן תנאין דן. פ' כאילן היו נטוועין לאותה בית סאה ג' אילנות של תאהנה וכוכ'. גרסו' ולמה אמרו תנאין, על ידי שפירוחתיהן גסין והן עושות הרבה. והרי אמרוג, גס וואין עושה הרבה, זיתין עושין הרבה ואיין פירוחתיהן גסין. א'ר חייא בר אדא כל אילניא שנה ושנה ורשותה אין עושין, והתאהנה עושה כל שנה ושנה. אין ורשותה אין עושין כבר דבילה ושתים אין עושין לו. ד' היה אחד עושה כבר דבילה ושתים אין עושין או שנים עושין ואחד אינו עושה אין חורשין להן (כ') [אלאן]³ צורכן. והוא הדין לג' ולד' ולה' ירושלמי פ' ג' ה'. 2 כ'ה בתוספתא פ' ג' ה'א, עי"ש. 3 ההגהת הנבווען. 4 ברודז'בל.

ביברונש הרא"ש

פ"י מהפלו היה מלך שאליו עותק פירוש מילך כדי
לענדו(ד) מה פהילן: אלא כדי צורבן. [מלג' הורה] וככל
זהו: ירושלמי. ונמס לממו מהניש על אפיקומיטן גמיס
ועותקיס קדשה, קלי למילוג שג ולי עותק סלכש קלי
זימיס שוטקיס סלכש ומינס גמיס וולו שעזקיס קדשה
ופיקומיס גמיס: ד אחד עושה כבר דבלחה ושנים
אין עושים או שנים עושים ואחד אין עושה אין
חוורשין לדם אלא צורבן. וזה סדין נושא עד טיטו מג'
ועוד מזעקה קמן מולדתין כל זית קלה עצבען עד זיכם
למיין כל מהל נעצום ככל דצילה, טיס להל מסקס קהלו ויהי

בצפת נפלקן כלג גודלן (קע עג):
סיטי עיקיר מלון טפי כלהומכ ששיםמנה באין

בֵּית סָאה בְּשִׁבְיָה
אַיִן חֹדְשֵׁין לְהַזֵּן
אַיִלָּן סֶרֶק וְאַחֲד
רָאוֹן לְעַשְׂוֹת כְּכָל
כָּל בֵּית סָאה בְּעִיר
לְצַדְכָּן: דַּהֲיָה
שְׁנִים עַרְשֵׁין אַחֲד

עין משפט נר מצוד
ג מיי פ"ג משל סמייטה ו
הלו ג ד מיי פ"ג מ
סמייטה ויוגל כל' ז. ה
פ"ג משל סמייטה ויוגל כל'

רמב"ם דפוס יישן
ואורה והוא הולקט התנאים
ברוב וכבר נאמר על הגפן
ואורה כל עובי דרכ (תחלים
(ג). כבר הקדמתי לך שאילן
סרך הוא שאינו עושה פרי
כגון הארץ ותרזה ודומיהן:
וצרכו הוא מלא האורה וסלול
חווצה לו:

הערות לר"ש

5 הג' מהר"י לנדא. 6 כ"ג.
ובד"י: בעבודת קרכע. 7 כ"ג.
ובדפוסי: אחד מוי באיסר.
8 כ"ג. ובד"י: ברABA.

ליקוטים

ש"יך למלמד הבא.
ד. במשנה. עד ³⁰ שיחיו כו'.
בירושלמי והביאו הר"ש ר' ביבי כו' זעירא ³¹ כו' ופי הר"ש דעל עשרה קאי וכשיטתו דעת תשעה כל אחד צרך לככר, ומאי לפי חשבון משולשים הליל כל אחד צרך לככר, ובתשעה כתוב שכל אחד צרך לככר, ודבריו תמהוניין וכבר השיגו כי"ט. אבל הראב"ד פי' היירושלמי דקאי עד תשעה. וזהאי אין הוא דעשרה אפלו אין ראיין לעשוות כל כמו שאמרו בין שאינן עושין, אלא שפירש דלא פליגי ³², משולשן על שלשה ומתושעין על תשעה וכן משובען לשבעה ³³ כו', ופירושו לא נראה, אלא שהכל על תשעה קאי, דבר ביבי מצרך שייהיו שלשה מהן כל אחד עושה שליש, אבל אם אין בהם שלשה כל אחד שליש, אפלו עושין قولן יותר מב' ³⁴ כרך איינו כלום וכמו ב' אילנות, וזהירא אומר אפלו כל התשעה ביחיד עושין כרך די רך שלא יפחות אחד מהן מהשיעית, וכן אם שמונה בחד עושין כרך צרך שיאה אל אחד עושה שמינית וכן עלולים ³⁵, ואפשר שגם הראב"ד מפרש כן. (הוז羞י הגרא")

30 בכ"י נוטף במ"ב לפניו ד"ה אם ראיין: (עד שיחיו מג' כו'. פ' הר"ש וכל הט' כל אחד ככר, ודבריו תמהוניין ע"כ. וראה שם שפטון למקהה הוא משום שהאריך זה בפניהם בפרוטו).

- 31 בכ"ז: עיריה, וכון גלanton.
- 32 בכ"ח: נסמהת תיבת "פְּלִיגִיָּה", ועמי'
- בראב"ד שם שמנואר דזהו רך לרב צערא.
- 33 בכ"ט: על שבנה.
- 34 בכ"י: בהון יותה.
- 35 תיבות יוכן לעולם" ליתא בכ"ג.

**עין משפט נר מצוחה
ו מיי' פ"ג מס' סמייטה ווועגן
כל' ד. ז מיי' פ"ג מסלכות
סמייטה ווועגן כל' ג.**

מסורת חז"ם

הערות לר"ש

6 מלאכ"ש. 7 רד"א סופר.

ליקוטים

ד. במשנה. עד שיהיו משלחה. ראה ליקוטים בעמוד הקודם.
אצל חריש כו'. רקירה כתיב בהדייא וחירישה אתיא בכלול ופרט בפ"ק דמ"ק (**ג'**) א' ובירושלמי פ"ח לכלאים (**ה'א**) ר"א לוקין על החירisha בשבייעת מ"ט דר"א ושבטה הארץ שבת לה' כל שך לא תזרע וכרכך לא תזומר פרט הזורע והומר בכלל הי' ולמה יצאו להקיש אלהון ולומר לך מה רעד זומר מיחוד שהן עבדות בארץ ובאיין אף כל כר' ר' יוחנן אמר אין לוקה כר' טעם דר"י שיש לנו תזרע שרך לא בשבייעת שיש לנו תזומר כרכך לא בשבייעת כל לת' שהו בא מכח עשה עשה הוא עוד שם ר' ירמיה אמר עובר בעשה ור' יורי אומר אפילו עשה אין בו וצ"ל דהיא אליבא דר' ישמעאל דהא לר"ע כתיב בחוריש כו' וכן מ"ד בגמ' דמ"ק דלא אתיא בכלול ופרט (וכ"ה בתוס')

שכית מלחה, והס נמלו, שיט צאן מהד צלחינו עותה ככל,
הין מולצין כל מהד הילג זורכו (דאינו מלך הולס ומלו
(1) מוג'ה ל'). ה津ל הס סי' עטרא יה יומר מהנ"פ צלחינט
עוטן מולצין [accel.]. וְהַמְלִיכָן עַל־בָּהָר בְּיוֹשָׁבָמִי (פס) ר'

ישנה ועד תשעה. לרדה ולמעלה בין ציידי כסם לר' מנייה ובגדר שלה יפתחו ממחצון משלומיס. כלוםו של ג' מין יעוז ככל, דמיינו

בפס ר' מניין למם וכלגד
שלו יפהמו מהשכון מומצעים.
כלומר לכל משעה מן יעתן
ככל, סיוון תשיעית ככל
לכל מהד: שנאמר בחריש
ובקצר תשבות. למליין
בירוטלמי (פס) ה' למיה למ' למ' למ'
על רישך, מין מולצין להן למ' למ'
לרך טהמלה צמלה ובקיר
שביעית. קלה כל' כמה ימים מעבוד וציוו
הצביי מסכות חמץ ובקיר מצוזם, וצביית מסתע
קלה, דלי' נצמת מל' לילית מליק ובקיר הפי' כל
מלחה נמי. כי נמי לדקח מל' בירוטלמי לעיל (פס) ה'
הס לעין נצמת גראטיה הכל' נטה נטה, למ' נצבעית
מעבוד צמלה ובקיר מצוזם, סיוון צביזעיט. והס לנו
לייש מועד קפן (ר' ג') [מלכמיכ (ויקיר)] סדר ה' מולע
[מומול]⁷ ומו' למ', מניין עניין לחריש כל ערכ' צביזעיט הנכם
מרישט צביזעיט, ובקיר כל מזוחה [א' גדילה צביזעיט כגון
ה צביזעיט טהיית נציעו: רבי ישמעאל אומר. נועלם
ת מהן לך מרישט כל מזוחה, ה' קרי דהמלה מהמנין הצוזם
ה' קול קול דצעין קיילס לאמה, חכל' הס מנה מלוק לנו
ן מהול על קדש מנה ליה, ויל' לה מious סכפורייס דכמיג
יע' נצמת [ו' ע'] [מלכמיכ (פס)] מהצמו צביזעט, והו' קדין
ו מגה קמא לדממי' דכל' סיוון ר' עקיבא דדקמי' קמא

ט']^{אומן}² נברך, כי' אומר נברך לאלהיינו, כן הנה ט' דינם כג'. אבל אם היו י' או יותר בין עוזין בין שאנין עוזין חורשין כל בית סאה בשבילן. שנאמר ווכו. אמר חנינא לאathy שנאמר אלא ארישא אין חורשין להן אלא צורכן שנא' בחריש ובכץ' החשובות. אין צורך לומר הדריש וכקצ'ר של שביעית. שכבר נאמר (ויקרא כה) ובונה השבעית שבת שבתוון. אלא הדריש וכו'. ואמר בשנת ששית החשובות האיכי אין חורשין להן אלא צורכן. ר' ישמענאל

פידוש הרא"ש

לעשות ככrl דבר לאן מוכחין לאן הולך, אבל הוא שי
עתה לו יומל ה'ע'ס סליעין עותין מוכחין כל זיין קלה.
ומפרק עט פירוטלמי ר' זיבי נמס ר' מניג וצגד צלה
יפחוט ממתכון מטליטס, פ' שלג ג' יטהו ככל דס'ינו טלית
ככל הכל מהר ומלה, וועליה נר מאינן לממר ובגלד צלה
יפחטו לו ממתכון ממטחים, כל ט' מס' יטהו ככל:
שנאמר בחורייש ובקציד תשבות. ירוטלמי מפליט דמליט
קלוי לאן מוכחין לאס הולך נולכן שנממו במריות ודקיל
מטנות: אין צריך לומוד חורייש וקציד של شبיעית. קלתו
כמי כמי סתם ימיס מעזוז ונויות הסבטי מטבח צמלחס
ודקיל מטבח, ו讚ניעת מטבח קרלה דמי נטחת מהי
היינט מרט וקיל מהפלו כל מלחה נמי, ה'ע' כדרמןין

ד עד שיוון משלהה ונעד תשעה ל"ג שהס
סיה נציגו בימם קלה משלטה הילנות על מאנש להקור
למרות כל יצמ' קלה נציגין, הילן הס כן סי' כוון עותן
פירום וימקנ' מיפויו בסכל אס' מנה, ושיעורו
במסקולםינו סדים וכנים לטריין
וכבע הונקיות וכי צליטיס
צקליגן מן קליטרין, סיט' צכל
ליכלה סט עקלת הונקיות,
והונקית סט עקלת "דרלאס"
ואדלס אטליס וטאש גרגלי^ו
שטוליס. והס סי' עזין פירומ
פומות מוהlein מולצין הילן
קבי'ם סטילנות צלגד כמו
סתמגול. הילן הס סי' עשרה
הילנות ולמעלה נציגו נימ'
סלה, צין סי' עזין פירומ
קלנס הו מעט חזרין כל
בית סאה בשביבין. ואלמוד
ובקציד, קלי עט מס סטמאלlein מין מולצין לאן הילן נלקן,
וأفلיקו טו' גמליס מעדן לך, ומף צוא צער
צביעים: ורב' ישמעאל כדר צימלינו לעמו. ומס
סהמאל רשות ל"ג סטמאל סטינו מומיג, הילן הס
סחמי קלה, וכפי קלה מלהן סאת ימים סטמאלמי נך
(ענין) [ליכין] למליס וקראי סטציעים עטמא דפנקה נון צ'י
לדעתם כל מליכא צצדר, מדלן כמיב' נון מולען וילן (מקו'ו)
צביעים, כגון זך ל' יוס [כלפוי לר' סטנא דמאני סטימ'
ספחים הו שעדר וחרע צביעים מהה נוהג [צין] מנוג צביעי
צצט מטהמי קלה כפצעני, וויה להטמעין מה מליס רס'ס צב
קראי סט רצום, יה קראי קטער טאטום מוהס צהע'פ צמיה
חולך. וצ'ה דרא' (ל' ט). מפלך, לר' יטמעלן דמוקיפ
(ყילו נג) ועינטס הט נפטומילס צמצעה לממדס וגוי' ומילד
צביעים לכל מוקס צהמאל צחות מוקיפין מהול עט קדס.

פירוש מהר"י בז מלכי אדק

ולו' עד ט', אם עושין ככר דבילה قولן, חורשין [כל השדה]¹, ואם לאו אין חורשין להן אלא צורכן. אבל אם היה י' ומי' וŁמעלן בין עושין וכו'. גרסוי' ובלבך שלא יפחתו לו מחשבון משולשים פי' [כל ג' אילנות] ככר (דבית) [דבילה]². זעירא בר חנייא אמר ובלבך שלא יפחתו מחשבון מתושעין פי' כל (שלשה) [תשעה]³ אילנות ככר. ודומה זו המשנה לברכת היימון (ברכות מט:) שמא' ועד 1 בנדצ'יל. 2 הגהת הגראן". 3 ז' וילנא.

לעת עסיה ומס ריהם נס מעשנו, כיון זו שוגמין ממנה בצתם, אבל קצירת העומר סאה מיום סיוף ממילכת סאתם דומה למ השם, וזה נכון, ומכל מקום צמוךמו במקומם מנוחה (עמ' ח): ה' ל' קאס של' שלשה

קציר °העומר :
נאות של שלשה
עטרפין וחורשין °
ילן °וכמה יהא °
יאאל אומר כדי
בכליו : ר ישריך °
בתוך בית סאה
סאה בשביבן עד

פִירּוֹשׁ מַהְרָיִ בֶן מַלְכֵי צָדָק

קצירה השבות, מקצירה שם מצא קצר אינו קצר והינו קצירה דידיה, לאפוקי קציר העומר שאפילו מצא קצר מצוה לקצור ולהביא לכך לא תשבות. ה' ג' אליגות. לבית סאה ואין של איש אחד אלא של ג' נשים אפילו היכי מוגדרין וחזרשין כל בית סאה בשבלן עד העצרת. ואיתם דארמי עד ר'יה. וכמה יהא. בין אילן לאיילן. רבנן שמעון בן גמליאל אומר כדי שיחא הבקר עוכר בכליין. פ"ג ב' שורין עם העול שעל גיבחן שייחרו ביוינהו. ג' עשר גמישות מופורות וכו'. ובירושלמי

פירוש הרא"ש

למתקרא ילה ממייל זוקנה מסורה, ומילץ ר"מ ו"ל מהימנער קROLLE נ' יטמעלן מזוס מופפת למלחורי: ה' חורשין כל בית סאה בשביין. נחלורה מזמע עד טונעלת לדין שדים סאלען, זינויו-טולמי קהמר עד רהט אסנה ולוי יעדנו מעומם ממייל וכי גדיי מטההס סי' נלייט למיל: הבקר עוזבר בבלאי. צוளויס עס שועל וקייו' ל' חממות לדילימל פ' סמכול למ' לספנינה (ג' פ'). אבל פמות מלון חיון מוטצין לדמעך קק'יני ומטיבי כטה לן: ו' גנטיזות. ילדום: מפוזרות לתוכן בית סאה. צהןין לופות הילן צנמלק סכית סלה לעטלה תלקסים ודכל מלך נטע חילן למיל: חורשין כל בית

בכל רוח, ומושגנו קוגים לדמות דקלמי דיאס ככפוליס
הו נרוי לנו עקיבת דילוף כוולט⁸ מטבחית. ומימה ר' זטונג נמי נילף מטבחית*, דפליק קמם דמו'ק דף ז. מלכין סלכמן דעכבר נמיות לנו יסמענאל, וכיוון

עין משפטן נר מצוחה
א מ"י פ"ז מטלחות ממידין
ומוספין כל' ד סמג עטין קרטן.
ב ג מ"י פ"ג מאל' שמעה
ויזעל סל' ז סמג לווון לכו
לכו. ד מ"י פ"ג מל' שמעה
ויזעל סל' כ [סמג לווון לכו].

מפורת הש"ם

א) ג' 6 כו. ב) ס. וגמורות
ל' ג. סוכה ל' נד. ל' מ. מ'ק
ל' ג: וגמורות ל' קי:

רמב"ם דפוס יישן

קצ'יר העומר שהוא מצוה להנץ מחרות השבת הוא דוחה את השבת וזה אמת ויתברר במקומו במסכת מנחות. ה לפ' שם של ש' לשא אנשים היינו החובבים שלא יצטרפו וכל' א' מהם ירוש סכיבות אילנו כמלא אוזה וסלול צערו וכבלך שייח' למלכנו שיצטרפו וכבלך שייח' מרווחות כפי השיעור שאמר ר' ורבנן ר' ג' אמרת וכן כללה:
ו נטיעות. הם האלונות בחחלה לטיען ועוד פרש שיעורם אחר כן ואמר עשר נתיעות הלכה למשה מסיני:

הערזות לר"ש

8 עיין ר"ה ט א תוס ד"ה
ורבי עקיבא. 8 כ"י וד"ה.
ובדברים מאוחדים: נמי ליל
למילך שביעית מיה"כ דברך
וכי. ותוון בגלוי דפוס ולינה
עפ"פ ד"ר. 9 עיין ר"ה ט א
תוס ד"ה ורבי ישמאל.
9 כ"ה גי רש"י שם עי"ש
בזהו"ה אין דניין. 10 דפוס
וילקון. 11 בכב"י: לויקון על ידי
ברישת השבשין. 12 כ"ג.
ובדי": מיחודין שהן עבדות
הארץ ובטלין וזרינו. 13 ט"ס
הוא דרישנא דמתני מביא שם
(הגו) הגר"א. 14 בכב"י: יש
לפרש.

ליקוטים

דמ"ק ג' ב' ד"ה שחרי לתוי
השני) ואפשר לומר דס"ל
דעשה יש מבחן שיש ומש'
אצל חורייש כו' משומן קציר
ועיל גם חורייש מפרש על
תופסת (וכ"ה בתווס' דמ"ק שם
لتמי הראשון וככ' בתויס'
דר"ה ט' א' ד"ה שחרי).
חומרה ר' (ב' ג')

“**כִּי** צָא קַצְרֵה הַעוֹמֶר. עיִן
מה שפירוש הרע”ב זיל ועיין
בתוספות דמו”ק דף ג’ סוף
ד”ה (דמא) שרי ו/or ע. (וים חיזיון
קמפליגי רבי ו/or ע). גם
ה, במשנה. וחושין כו’. גם
כן עד העצתה ועיין תוי”ט וכן
תמה הרא”ש על הר”ש [ז].
(מאורות הגרא”ג)
וכמה יהא בר’. קאי אclockה
פירקין. (חידושים הגרא”ג)
בר”ש ד”ה וחורשין. ראה
ליקוטים להלן עמי Katz.